

**HOESICKA TEKSTY USTAW
OBOWIĄZUJĄCYCH W RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ**

USTAWA

Z DNIA 2 LIPCA 1920 r.

O ZWALCZANIU LICHWY WOJENNEJ

w brzmieniu według
Ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r.

opracował

Dr. S. GELERNTER

p. o. podprokuratora przy Sądzie Okręg w Warszawie

Nr. 13.

„Rozporządzenie Rady Ministrów w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych określonych w przepisach karnych, karno-administr. i niektórych skarbowych oraz przepisach porządkowych i dyscyplinarnych z dnia 22. X 1923 r. (Dz. u. Nr. 109 z 1923 r.) zostało w ustawie z 2. VII. 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej uwzględnione“.

U S T A W A
z dnia 2 lipca 1920 r.
O ZWALCZANIU
L I C H W Y
WOJENNEJ

w brzmieniu według
Ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r.

wraz z odnośnemi rozporządzeniami i tezami
z orzecnictwa Sądu Najwyższego R. P.

opracował

Dr. S. GELERNTER
p. o. podprokurator przy Sądzie Okręgu w Warszawie

WARSZAWA 1924
NAKLADEM KSIĘGARNI F. HOESICKA

12065

12065 I

Druckarnia Narodowa w Krakowie.

Ogłoszona w Dzienniku Ustaw R. P., poz. 618, Ustawa z 5 sierpnia 1922 r., zmieniła w sposób zasadniczy Ustawę z 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej, bądź to przez skreślenie całego szeregu postanowień tejeże, bądź przez dodanie nowych przepisów, zarówno materialnych jak i formalnych. Nadto w związku z ustawą lipcową wydały właściwe Ministerja szereg rozporządzeń również natury zasadniczej, promulgowanych w Dzienniku Ustaw w różnych odstępach czasu. Wynikiem tej płodności prawodawczej było, iż korzystanie z odnośnych przepisów, połączone było z znaczną stratą czasu i pracy, albowiem wymagało uciekania się do licznych w grubych tomach Dziennika Ustaw rozproszonych postanowień prawnych. — Wydane przez Mogilnickiego i Rappaporta Ustawy nie zmieniły stanu rzeczy w tym względzie, gdyż podzieliły zasadniczą ustawę o lichwie przez wcielenie przepisów procesowych tejeże do U. P. K., zaś przepisów materialnych do Kod. Karn.

Z tych względów skodyfikowanie wszystkich przepisów prawnych, dotyczących walki z lichwą w szcze-

gólności przez zaopatrzenie tychże w tezy z orzecznictwa Sądu Najwyższego zdaje się być wskazaniem, gdyż ułatwi ono zadanie zarówno prawnikowi, jak i każdemu innemu, korzystającemu z rzeczonych przepisów.

Warszawa, w wrześniu 1923 r.

S. Gelernter.

Zaopatrywanie ludności w przedmioty powszedniego użytku.

Art. 1.

Przedmiotami powszedniego użytku w rozumieniu ustawy niniejszej są rzeczy ruchome, służące pośrednio lub bezpośrednio do zaspokojenia powszednich potrzeb ludzi i zwierząt domowych, jak to: żywność, ziemiopłody i odzież, przedmioty służące do opału lub oświetlenia, środki lecznicze, wyroby tytoniowe i. t. p., tudzież przedmioty monopolu państwowego i przedmioty potrzeby wojennej, wreszcie surowce, półfabrykaty, maszyny i narzędzia, służące do wytwarzania przedmiotów: powszedniego użytku, monopolu państwowego i potrzeby wojennej.

Art. 2.

Upoważnia się Radę Ministrów do wydawania rozporządzeń, mających na celu zwalczanie przemyślenia zagranicę przedmiotów, powszedniego użytku oraz zwalczanie tajnego gorzelnictwa, o ile chodzi

---

Tezy do art. 1.

1. Zwierzęta domowe stanowią przedmiot powszedniego użytku. (K. 1187/21).

2. Ustawa z 2 lipca 1920 r. ujmuje pojęcie przedmiotów powszedniego użytku jako potrzebę normalną szerokich kół ludności, wobec tego szafę do odzieży sąd słusznie zaliczył do przedmiotów powszedniego użytku. (K. 153/22).

o napoje wysokowe, pędzonych z przedmiotów, wymienionych w art. 26 tej ustawy, tudzież tępienie nadużyć handlu pośredniczącego przedmiotami powszedniego użytku, wreszcie do wydania rozporządzeń w zakresie magazynowania i ujawniania zapasów przedmiotów powszedniego użytku, obowiązku sporządzania przy zawieraniu interesów faktur i przedstawiania ich na żądanie władzy oraz ujawnienia cen towarów w składach, sklepach, handlach i innych przedsiębiorstwach sprzedaży.

Rozporządzenia te nie mogą uchylać lub zmieniać postanowień niniejszej ustawy, ani naruszać postanowień ustawy z 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 389) o zniesieniu ograniczeń w zakresie handlu ziemiopłodami oraz postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji.

Art. 3.

Prawo wydawania poszczególnych rozporządzeń, może Rada Ministrów przekazać właściwym ministrom.

Art. 4.

Niestosowanie się do rozporządzeń, wymienionych w art. 2 i 3, lub zarządzeń na ich podstawie wydanych, o ile w rozporządzeniu nie będzie przewidziana kara łagodniejsza — karane będzie w drodze administracyjnej aresztem do 3 miesięcy i grzywną do 200 milionów marek lub jedną z tych kar. (22/X, 93, Dz. u. 1923, nr. 109).

W razie niemożności ściągnięcia tej grzywny —

należy zamienić ją na areszt nie powyżej 3 miesięcy; jeśli orzeczono grzywnę obok kary pozbawienia wolności, kara aresztu, przewidziana na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, nie może przekraczać sześć tygodni.

Można orzec konfiskatę przedmiotów, do których przestępstwo się odnosi, bez względu na to, czyją stanowią własność.

Usiłowanie i udział karane będą narówni z dokonaniem.

Sciganie przedawnia się w ciągu lat 3.

Władze i organy powołane do zwalczania lichwy wojennej.

Art. 5.

Do wykonywania rozporządzeń, wydanych na zasadzie art. 2 i 3 niniejszej ustawy, są właściwe powiatowe władze administracyjne (starostwa powiatowe, grodowe, Komisarze Rządu, magistraty miast wydzielonych z powiatów) podległe w tym zakresie wojewodom.

Te same władze powiatowe są powołane do wydawania orzeczeń karnych na zasadzie art. 4 niniejszej ustawy. Przeciwno orzeczeniom tych władz przysługuje skazanemu w terminie siedmiodniowym od dnia doręczenia mu pisemnego orzeczenia odwołanie do właściwego Urzędu Wojewódzkiego. — Aż do wydania szczegółowych w tym względzie przepisów, przysługuje od orzeczeń karnych władz administracyjnych, zapadłych w drugiej instancji, prawo

odwołania się w ciągu dni 7 od dnia doręczenia piśmennego orzeczenia do miejscowo właściwego Sądu Okręgowego, który rozstrzyga prawomocnie przy odpowiednim zastosowaniu przepisów, dotyczących odwołania się od wyroków Sądu Pokoju (powiat.), nie może wszakże uchylić orzeczenia administracyjnego z poleceniem ponownego rozpatrzenia sprawy i wydania nowego orzeczenia. Odwołanie nie wstrzymuje kary z wyjątkiem kary pozbawienia wolności. W b. dzielnicy pruskiej stosuje się art. 10 ustawy z dn. 23 czerwca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 511).

Art 6.

Do wykonywania i dochodzenia innych przestępstw, przewidzianych w niniejszej ustawie, poza przestępstwami, ulegającymi karze wedle art. 4, powołane są te same władze i organy, do których należy wykrywanie i dochodzenie innych przestępstw karanych sądownie, zaś odnośnie do przestępstw, przewidzianych w art. 22, 25 i 26 ustawy niniejszej i organy skarbowe narówni z policją państwową.

Art. 7—15.

Uchylony.

Art. 16.

Kto w rachunkach, fakturach, księgach handlowych i innych papierach i dokumentach, mogących stanowić podstawę do obliczania wartości lub ceny przedmiotów powszedniego użytku, świadomie umieszcza nieprawdziwe lub niezupełne dane, uleg-

nie karze pozbawienia wolności do 6 miesięcy i grzywnie do 20 milionów marek lub jednej z tych kar. (22/X 23, Dz. u. 1923, nr. 109).

Surowsze postanowienia ustaw karnych dzielnicowych, pozostają w mocy.

Art. 17.

Uchylony.

Art. 18.

Kto, celem dalszego zarobkowego pozbycia przedmioty powszedniego użytku, wykupuje po drodze od ludzi, zdążających na targ, lub na targu przed urzędownie oznaczoną godziną jego rozpoczęcia, ulegnie karze pozbawienia wolności do trzech miesięcy i grzywnie do 10 milionów marek lub jednej z tych kar. (22/X. 23, Dz. u. 1923, nr. 109).

Tej samej karze ulegnie, kto celem dalszego zarobkowego pozbycia, przedmioty powszedniego użytku wykupuje od drobnych sprzedawców (handlujących).

Art. 19.

Trudniący się zawodowo albo przygodnie handlem lub przemysłem, a także przedsiębiorcy choćby jednorazowo interes handlowy, tudzież działający w ich imieniu, choćby bez zlecenia i jednorazowo,

Tezy do art. 19.

1. Dla skazania z art. 19 ust. z 2 lipca 1920 r. nie wystarcza ustalenie, że oskarżony sprzedał artykuły żywnościowe po cenie wyższej od rynkowej i nadmiernej; niezbędnem jest ustalenie rozmyślności czynu i oczywistości nadmiernego zysku. (K. 1302/22).

2. Występek z ustępu drugiego art. 19 ustawy o

który za przedmioty powszedniego użytku rozmyślnie żąda cen lub świadczeń wzajemnych oczywiście nadmiernych, lub takie ceny, świadczenia lub obietnice tychże przyjmuje — ulegnie karze pozbawienia wolności do 6 miesięcy i grzywnie do 200 milionów mk. lub jednej z tych kar. Pod pojęcie trudniących się handlem lub przemysłem nie podpadają w żadnym

---

zwalczaniu lichwy wojennej, zachodzi wtedy, jeżeli sprawca już poprzednio skazanym był za przestępstwa z art. 19, 20—25 i 26 ust. 2 tej ustawy i to bez względu na to, czy skazanie miało miejsce przez sąd, czy przez urząd walki z lichwą lub władzę administracyjną. (K. 684/21).

3. Ustawa o zwalczaniu lichwy wojennej kładzie wprawdzie w art. 19 nacisk na moment obiektywny i używa pojęcia nadmiernej ceny, a nie nadmiernego zysku, nie było jednak intencją ustawodawcy, moment subiektywny zupełnie wykluczyć i kwestję zysku zawsze uważać za obojętną. (K. 783/22).

4. Stwierdzenie nadmiernej ceny może w pewnych warunkach uzasadnić odpowiedzialność z art. 19, mimo, że sam zysk sprawcy nie był nadmierny; mogą jednak zajść wypadki, kiedy niezawiniona przez sprzedawcę wysokość rzeczywistych i policzalnych kosztów własnych usprawiedliwi pobranie przy doliczeniu uczciwego zysku ceny wyższej nawet od ceny wytycznej. (K. 783/22).

5. Przekroczenie cen taryfowych, oraz porównanie nowożądanego czynszu za lokal z wysokością poprzedniego komornego, nie stanowi samo przez się dowodu nadmierności i nieprawości zysku w rozumieniu ustawy z 2 lipca 1920 r. (K. 2702/22).

6. Dla zastosowania art. 19 i 20 ust. z 2 lipca 1920 r. sąd powinien każdorazowo ustalić, że zażądana lub przyjęta za przedmiot powszedniego użytku albo za lokal cena była, w okolicznościach, w jakich nastąpiło to

razie producenci rolni, o ile trudnią się choćby zawodowo pozbywaniem artykułów własnego gospodarstwa.

Winy ulegnie karze pozbawienia wolności od jednego miesiąca do lat trzech i grzywnie do 400 milionów marek, jeśli czynu określonego w ustępie pierwszym, dopuścił się, będąc już poprzednio skazanym za przestępstwa, przewidziane w artykule niniejszym albo w art. 21, 22, 23, 24, p. 1—6, 25 i 26 ust. 2., czy to według ustawy niniejszej, czy ustaw poprzednich, albo gdy czynem swym interesy pu-

żądanie lub przyjęcie oczywiście nadmierna i że działanie sprawy dotyczyło osoby, która ze względu na swe położenie była zmuszona przyjąć dotkliwe dla siebie warunki. (K. 799/22).

7. Zysk nadmierny zachodzi przy kalkulacji cen z uwzględnieniem strat, poniesionych przy sprzedaży innych towarów. (K. 49/20).

8. Brak wiadomości o tem, czy pewien przedmiot jest artykułem codziennej potrzeby, uzasadnia błąd w rozumieniu § 59 uk. (K. 49/20).

9. Zamiast cz. 3, art. 242 kk. obowiązywał dodnia 18 sierpnia 1920 r. — art. 2 dekretu z 5 grudnia 1918 r. w brzmieniu dekretu z 8 lutego 1919 r., a począwszy od 19 sierpnia 1920 r. — cz. I. art. 19 ustawy z 2 lipca 1920 r. (K. 1995/21).

10. Nawet znaczne przekroczenie cen taryfowych, ilekroć nie ustalono, iżby pobrana cena była nadmierna, w rozumieniu art. 19 ustawy z 2 lipca 1920 r. nie podpada pod tę ustawę, ale może natomiast stanowić wykroczenie, przewidziane w art. 138 kk., jeżeli przytem zachodzą zasadnicze czynniki przestępstwa wskazane w tym artykule. (K. 1995/21).

bliczne ciężko zagroził, lub gdy nieprawny zysk, uzyskany lub zamierzony, przekracza kwotę 2 miliony marek. (22/X. 23, Dz. u. 1923, nr. 109).

Art. 20.

Niema przestępstwa, gdy cena przeciętna za przedmioty tego samego rodzaju, których koszty nabycia są różne, przy uwzględnieniu przeciętnych kosztów nabycia nie jest nadmierna.

Art. 21.

Karom, przewidzianym w art. 19, jak również na zasadach wskazanych w ust. 2, art. 19 ulegnie również ten, kto za pośredniczenie w sprawach, dotyczących obrotu przedmiotami powszedniego użytku, rozmyślnie żąda zapłaty lub świadczeń wzajemnych, oczywiście nadmiernych, lub kto zapłatę taką, świadczenie lub obietnicę tychże przyjmuje, bez względu na to, czy korzyści te mają przypaść jemu czy innej osobie.

Art. 22.

Karom, przewidzianym w art. 19, jak również na zasadach wskazanych w ust. 2, art. 19, ulegnie również ten, kto przy wymianie pieniędzy żąda zapłaty lub świadczeń wzajemnych oczywiście nadmiernych, lub kto zapłatę taką, świadczenie lub obietnicę tychże przyjmuje bez względu na to, czy korzyść przypaść ma jemu, czy innej osobie.

Art. 23.

Karom, przewidzianym w art. 19, jak również na zasadach wskazanych w ust. 2, art. 19 ulegnie właściciel, zarządca domu, tudzież każdy posiadacz mieszkania lub innego lokalu, urzędzonego lub nieurzędzonego i każdy w ich imieniu działający, winny żądania lub przyjęcia za mieszkanie lub lokal zapłaty, świadczeń wzajemnych, oczywiście nadmiernych, lub obietnicy tychże.

Przy najmach, których czas trwania nie jest ściśle określony, przyjąć należy przy obliczaniu zysku (art. 19, ust. 2) wysokość rocznego czynszu.

Karom, przewidzianym w art. 19, jak również na zasadach, wskazanych w ust. 2, art. 19, ulegnie także ten, kto za pośredniczenie w sprawie, dotyczącej uzyskania mieszkania lub innego lokalu, albo za ich wyszukanie lub ułatwienie w ich wyszukaniu albo za ułatwienie w objęciu ich posiadania lub w utrzyma-

---

Tezy do art. 23.

1. Zestawienie poprzedniej ceny mieszkania z ceną sądową od nowego lokatora nie wystarcza dla ustalenia oczywistej nadmierności żądania.

2. Żądanie komornego ponad normę stanowi lichwę dopiero z chwilą ustalenia drugiej cechy przestępstwa, t. j. wyzyskanie przez sprawcę przymusowego położenia lokatora.

3. Przepis art. 23 ustawy o zwalczaniu lichwy wojennej, nie ma bynajmniej na celu zabezpieczenie właścicielowi domu czystego dochodu, lecz dąży do zapobieżenia zwyczajnie czynszów i zapewnienia pomieszczeń także tej ludności, która wobec wzrostu ogólnej drożyzny nie byłaby w stanie zdobyć mieszkania, gdyby i czynsze rosły równomiernie. (K. 274/22).

niu się w tem posiadaniu — rozmyślnie żąda zapłaty lub świadczeń oczywiście nadmiernych lub zapłatę taką, świadczenie lub obietnicę tychże przyjmuje bez względu na to, czy korzyści te mają przypaść jemu, czy innej osobie.

Art. 24.

Kto:

- 1) środki żywności czyni niezdatnymi do spożycia, lub dopuszcza do ich zepsucia, aby je pozbyć z większym zyskiem;

Tezy do art. 24.

1. Do zaistnienia handlu łańcuchowego wymaga się ustalenia: po stronie nabywcy, że kupił przedmioty powszedniego użytku nie w celu normalnego obrotu, a więc nie do dostarczenia ich spożywczy, przetwórcy, detaliście, i t. p., lecz w celu szczególnego niemi spekulowania; po stronie sprzedawcy, że sprzedał przedmioty tego rodzaju świadomie takiemu spekulantowi. (K. 753/21).

2. Kupno i wywóz za granicę kruszców szlachetnych, nie podpada pod ustawę o zwalczaniu lichwy wojennej. (K. 249/21).

3. Ust. 4, art. 24 ustawy o lichwie przewiduje wszelkie nieuczciwe machinacje, oprócz wymienionych w ust. 1—3 tegoż artykułu, niezależnie od tego, czy machinacje te miały na celu zdobycie towaru dla samego ich sprawcy czy dla kogoś innego. (K. 667/1921).

4. Handel łańcuszkowy w myśl ust. 4, art. 24 jest uważany sam przez się, za zdolny wywołać lub podtrzymać zwyczaj cen. (K. 667/21).

5. Do poczytania występku handlu łańcuchowego, wystarczy ustalenie takich faktów, z których niewątpliwie wynika, że sprawca wszedł już na drogę wykonania zamiaru wciśnięcia się zbędnego, a podrażającego towar, między wytwórcę a spożywcę; nie potrzeba rzeczy-

- 2) w celu sprowadzenia lub utrzymania wyżsży cen lub przysporzenia sobie lub innej osobie zysku oczywiście nadmiernego, skupuje, gromadzi lub ukrywa zapasy przedmiotów powszedniego użytku, lub ogranicza ich wyrób lub handel nimi;
- 3) ze świadomością, że działanie jego przyczynia się do zmniejszenia podaży przedmiotów powszedniego użytku, przedmioty takie niszczy, uszkadza lub czyni niezdatnymi do użytku;
- 4) przedsięwzięje inne nieuczciwe machinacje, mo-

wistego osiągnięcia celu działania zamierzonego i w czyn już wprowadzonego. (K. 254/20).

6. Wysokość osiągniętego względnie zamierzonego zysku, nie jest decydująca. (K. 254/20).

7. Handel łańcuchowy towarem, przeznaczonym za granicę, jest także karygodnym. (K. 254/20).

8. Przepięstwo handlu łańcuchowego popełnić można w handu artykułem importowanym. (K. 748/20).

9. Do istoty handlu łańcuchowego nie potrzeba ani poprzedniego kupna w celach spekulacyjnych (z zamiarem podbicia ceny towaru) ani żądania przy sprzedaży ceny oczywiście nadmiernej. Handlu łańcuchowego dopuścić się może i producent, o ile pozbywa produkt zbytecznym ogniowom pośrednim. (K. 683/20).

10. Sprowadzenie tytoniu z zagranicy, celem sprzedaży w kraju, nie ma jeszcze cech zbrodni ani z p. 2, ani z p. 4, art. 24 ustawy o zwalczaniu lichwy wojennej. (K. 244/22).

11. Ust. 4, art. 24 ustawy z 2 lipca 1920 r. przewiduje wszelkie nieuczciwe machinacje, oprócz wymionych w ust. 1—3 tegoż artykułu, niezależnie od tego, czy machinacje te miały na celu zdobycie towaru dla samego ich sprawy, czy też dla kogoś innego. (K. 667/21).

gące wywołać lub utrzymać zwyżkę cen przedmiotów powszedniego użytku, a w szczególności bierze udział w handlu łańcuchowym (paskowym);

- 5) uczestniczy w zмовie lub związku, mających na celu przestępstwa, przewidziane w p. 1—4 niniejszego artykułu lub w art. 19—23 i 25;
- 6) innych do popełniania przestępstw w p. 1—5 niniejszego artykułu wymienionych wzywa, nakłania, do popełnienia takich przestępstw się ofiaruje lub takie zaofiarowanie przyjmuje;
- 7) przestępstw, przewidzianych w art. 19, 21, 22, 23 dopuszcza się po dwukrotnem skazaniu za jedno z tych przestępstw lub wymienionych w p. 1—6 niniejszego artykułu, czy to według ustaw poprzednich, ulegnie za zbrodnię karze ciężkiego więzienia (domu karnego) od roku do lat 15 i grzywnie do 400 milionów marek.

Winni przestępstw, przewidzianych w p. 1—6, ulegnie karze ciężkiego więzienia (domu karnego) dożywotniego i grzywnie do 400 milionów marek lub karze śmierci, gdy przestępstwem swem wyrządził lub zamierzał wyrządzić szczególnie ciężką szkodę interesom publicznym, w szczególności interesom zaopatrzenia armji w czasie wojny, lub wywołał zaburzenie spokoju publicznego w większym rozmiarze, co mógł przewidzieć. (22/X. 23, Dz. u. 1923, nr. 109).

Art. 25.

Karze, przewidzianej w ust. 1 artykułu poprzedzającego, ulegnie za zbrodnię również ten, kto przedmioty powszedniego użytku potajemnie, bez właściwego zezwolenia i w celach zysku, zagranicę pozbywa lub dostarcza.

Jeśli wartość tych przedmiotów nie przekracza

Tezy do art. 25.

1. Pod art. 25 ustawy o zwalczaniu lichwy wojennej nie podpada przewóz koni dla własnego użytku. (K. 172/22).

2. Art. 25 ustawy o lichwie ma na celu zabronienie, pod groźbą kary, potajemnego, bez właściwego zezwolenia i w celach zysku, zbycia lub dostarczenia zagranicę przedmiotów powszedniego użytku. (K. 840/21).

3. Wobec takiej istotnej myśli art. 25 ustawy lipcowej czynność, prowadząca w bezpośrednim związku przyczynowym do dokonania zbycia lub dostarczenia zagranicę przedmiotów, wskazanych w rzeczonym przepisie, a przerwane jedynie z przyczyn, od woli sprawcy niezależnych, powinna być uznana za usiłowanie zbrodnicze. (K. 840/21).

4. Art. 25 ustawy o lichwie wymaga, aby sprawca, nie posiadając zezwolenia na wywóz towaru, przedsięwziął czynności, zmierzające do zapobieżenia-poddaniu towaru właściwej kontroli celnej. (Kr. 287/22).

5. Zysk wspomniany w art. 25 nie jest równoznaczny z ceną oczywiście nadmierną, o jakiej mowa w art. 19, skłoro w przepisie, obejmującym odrębny czyn karygodny przy określaniu istotnych znamion tegoż, pojęcie zysku w znaczeniu zysku oczywiście nadmiernego, w jakim wyraz ten użyty był w poprzednich artykułach, przez powołane lub wyrażone wymienienie takich jego cech nie oznaczono. (K. 17/22).

6. W art. 25 istoty przestępstwa nie stanowi zysk nadmierny, lecz ogłaćanie kraju z przedmiotów powszed-

2 milionów marek, winny ulegnie karze pozbawienia wolności od 1—6 miesięcy i grzywnie do 100 milionów marek. (22/X, 23, Dz. u. 1923, nr. 109).

Jeśli sprawca wyrządził lub zamierzał wyrządzić szczególnie ciężką szkodę interesom publicznym — należy wymierzyć karę, przewidzianą w ust. 2 poprzedzającego artykułu.

Art. 26.

Kto bez właściwego zezwolenia ze zboża, jego przetworów, ziemniaków i cukru pędzi napoje wyskokowe, ulegnie karze pozbawienia wolności od

niego użytku, które bezkarnem jest jedynie wówczas, gdy nie następuje z chęci zysku. (K. 17/22).

7. Skazanie z art. 25 ustawy o lichwie wojennej, wymaga wyraźnego ustalenia działania potajemnego i w celach zysku. (K. 126/22).

8. Pod pozbywanie towarów zagranicę podpada także sprzedaż w granicach Państwa Polskiego z wiedzą, iż towar przeznaczony jest do wywozu za granicę. (K. 126/22).

Tezy do art. 26.

1. Istota pokątnego gorzelnictwa wedle ustawy akcyzowej rosyjskiej, polega na pozbawieniu skarbu państwa należnego tytułem akcyzy i opłaty patentowej dochodu, z punktu zaś widzenia ustawy z 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej, pokątne gorzelnictwo jest przestępstwem przeciwko polityce aprowizacyjnej państwa, a jego istota polega na niszczeniu zboża, jego przetworów, ziemniaków i cukru za pomocą pędzenia z nich napojów wyskokowych. (K. 1139/21).

2. Sądy wyrokujące o bezprawnym pędzeniu spirytusu z csaady przed wejściem w życie ustawy z 2 lipca 1920 r. powinny każdorazowo przedewszystkiem ustalić, pod jaką, mianowicie poprzednią ustawę, t. j. czy pod dekret

sześciu miesięcy do lat dwu i grzywnie od 2 milionów do 100 milionów marek.

Jeśli z przedmiotów takich pędzono napoje wyskokowe w celach zarobkowych, winny ulegnie za zbrodnię karze ciężkiego więzienia (domu karnego) od 1 roku do lat 15, grzywnie od 2 milionów do 400

z 30 stycznia 1919 r.,¹ czy też pod przepisy akcyzowe rosyjskie, zawarte w art. 1062—1068 Ust. Akc. kwalifikował się czyn roztrząsany, i dopiero po takim ustaleniu orzekać o wymiarze kary, w myśl art. 54 ustawy z 2 lipca 1920 r. (K. 1918/1920).

3. Art. 2 dekretu z 30 stycznia 1919 r., stanowiący ustawę wyjątkową, ściga właścicieli lub dzierżawców gorzelni, albo urządzeń gorzelnianych, w których potajemnie pędzono spirytus i czynnikami swoistej zbrodni, przewidzianym w rzeczonym przepisie są: a) szczególnie podmiot przestępstwa — w osobie bądź właściciela, bądź dzierżawcy gorzelni lub urządzeń gorzelnicznych, b) szczególne środki działania — w postaci gorzelni lub urządzeń gorzelnicznych i c) wreszcie, samo działanie — w postaci pokątnego pędzenia spirytusu, łączność zaś wszystkich trzech powyższych czynników istoty przestępstwa jest bezwarunkowo nieodzowna dla ustalenia winy, skoro przepis art. 2 dekretu, jako wyobrazający ustawę wyjątkową, wymaga zupełnie ścisłej wykładni i wyłącza możliwość rozciągniętego stosowania. (K. 1918/1920).

4. Pędzenie spirytusu z melasy nie podpada pod art. 26 ustawy o lichwie. (K. 91/22).

5. Nie ustalwszy, że czyn oskarżonego w chwili spełnienia podpadał pod dekret 30 stycznia 1919 r., sąd nie ma podstawy do zastosowania art. 26 ustawy o lichwie do czynu spełnionego przed jej wejściem w życie (K. 2060/1920).

6. Przemiał ziemniaków i zboża do wyrobu wódki

¹ Dekret z 30 stycznia 1919 r., p. str. 49.

miljonów marek; tej samej karze ulegnie winny czynów, przewidzianych w art. 24, p. 5 i 6, popełnionych odnośnie do takiego przestępstwa. (22/X. 23, Dz. u. 1923, nr. 109).

i zrobienie z nich zacieru, stanowi usiłowanie (a nie przygotowanie) wypędu spirytusu. (K. 2007/1920).

7. Istnieje wyraźna różnica między wszelką działalnością zarobkową i „na swój użytek“; poza innymi czynnikami względniemi (jak ilość wyrabianych przedmiotów, skala urządzeń, i t. p.) jest cel wyrobu: przy działalności zarobkowej skierowany do zbycia swoich wytworów osobom fizycznym lub użytkownikom. (K. 1936/1920).

8. Art. 2 Dekretu z 30 stycznia 1919 r.¹ ściga właścicieli lub dzierżawców gorzelni albo urządzeń gorzelnianych, w których potajemnie pędzono spirytus, i czyn ten kwalifikuje jako zbrodnię; głównym zaś czynnikiem zagrożonej w tym przepisie zbrodni, jest nie samo potajemne pędzenie spirytusu, które owszem odsunięte tu jest na plan dalszy, lecz posiadanie lub dzierżawienie gorzelni, albo urządzeń gorzelnianych do potajemnego wyrobu spirytusu używanych. (K. 1961/1920).

9. Przepis art. 26, ust. o zwalczaniu lichwy wojennej zakazuje kategorycznie używania wymienionych tam produktów do pędzenia napojów wysokowych, bez względu na ich jakość i stan. (K. 550/21).

10. Ustalenie przez Sąd winy oskarżonej, jako „pomocnej“ w potajemnym pędzeniu spirytusu i winnej „ukrywania tego przestępstwa“, nie odpowiada czynnikom niezbędnym do istoty przestępstwa, przewidzianego w art. 2 dekretu z 30 stycznia 1919 r. (R. 1918/20).

11. Ze natomiast tak ustalona wina oskarżonej stanowi przestępstwo, ścigane w czasie jego popełnienia przez przepisy karne Ustawy Akcyz. ros., grożącej karami łagodniejszymi i od kar, przewidzianych w dekreście, i od kar za pędzenie napojów wysokowych, określonych w art. 26 ustawy z 2 lipca 1920 r. (K. 1918/20).

¹ P. str. 49.

Art. 27.

Kto skutkiem niedbalstwa lub braku dozoru dopuścił się popełnienia jednego z przestępstw, przewidzianych w art. 16, 19, 21—25 i 26 ust. 2, ulegnie karze pozbawienia wolności do trzech miesięcy i grzywnie do 20 milionów marek, lub jednej z tych kar. (22/X. 23, Dz. u. 1923, nr. 109).

Art. 28.

Usiłowanie przestępstw, przewidzianych w niniejszej ustawie, tudzież udział w tych przestępstwach, ulega karze narówni z dokonaniem.

Art. 29.

Przez karę pozbawienia wolności, wymienioną w art. 16, 18, 19 (21, 22, 23), 25, 26, 27, należy rozumieć w b. dzielnicy rosyjskiej i pruskiej więzienia (art. 3, ust. 3 przep. przechodnich z 7 sierpnia 1917 r. do kodeksu karnego z roku 1903 i § 16 niem. kod. kar. z 1871 r.), zaś w b. dzielnicy austriackiej ścisły areszt (§ 245 u. k.).

W b. dzielnicy austriackiej przestępstwa, przewidziane w ustawie niniejszej, nie będące zbrodniami i zagrożone karą pozbawienia wolności powyżej 6 miesięcy, są występkami, pozostałe — przekroczeniami.

Art. 30.

Przepisy ustaw karnych dzielnicowych o nadzwyczajnym łagodzeniu kary nie stosują się do przestępstw, przewidzianych w ustawie niniejszej. W wypadkach mniejszej wagi lub w razie ważnych okoliczności łagodzących, może jednak sąd karę pozba-

wienia wolności, przewidzianą w rozmiarze nie przenoszącym 6 miesięcy, złagodzić na areszt, karę przewidzianą w art. 24, ust. 1 (25, ust. 1) i 26, ust. 2 złagodzić na więzienie (art. 3, ust. 3 przep. przechodnich z 7 sierpnia 1917 r. do kod. kar. z roku 1903, § 15 u. k. austr. i § 16 niem. k. k.) od sześciu miesięcy do lat pięciu, a w wypadkach art. 26, ust. 1 ograniczyć się do jednej z kar.

Kary dodatkowe, zastępcze, skutki skazania i odpowiedzialność osób trzecich.

Art. 31.

W razie skazania za przestępstwa, przewidziane w art. 16, 18, 19, 21, 22 i 24—26, ust. 2 sąd może orzec utratę prawa prowadzenia przedsiębiorstwa handlowego lub przemysłowego albo prawa trudnienia się pewnego rodzaju handlem lub przemysłem, albo prawa zajmowania się pośrednictwem na czas do lat trzech.

Art. 32.

W wypadkach skazania za przestępstwa, wymienione w artykule poprzednim, tudzież w art. 23, sąd zarządzi ogłoszenie krótkiej treści wyroku w dziennikach, tudzież wywieszenie wyroku na czas do dni 14 na lokalu przedsiębiorstwa lub domu. (Art. 23).

Koszty ponosi skazany.

Art. 33.

W wypadkach przestępstw, przewidzianych w art.

Tezy do art. 33.

Ustawa o zwalczaniu lichwy wojennej z 2 lipca 1920 r.

18, 19, 22, 24—26, należy orzec konfiskatę na rzecz skarbu państwa przedmiotów, do których przestępstwo się odnosi, jeśli należą do winnego, lub też konfiskatę wartości tychże przedmiotów.

Gdyby nie można ściągnąć kwoty, która stanowi równowartość podlegającą konfiskacie, należy, postąpić stosownie do przepisów ustawy niniejszej o zamianie grzywny na karę pozbawienia wolności.

Sąd może orzec konfiskatę przedmiotów, do których odnosi się przestępstwo, również w wypadku, gdy nie należą do winnego, chyba że przeszły na własność uszkodzonego.

Jeśli konfiskata przedmiotów, należących do winnego, dopiero po wydaniu wyroku okaże się niewykonalną, sąd pierwszej instancji osobną uchwałą (decyzją) orzeknie konfiskatę wartości; od uchwały (decyzji), którą powziąć należy bez rozprawy, dopuszczalne jest zażalenie w ciągu dni 14 po doręczeniu uchwały, do sądu bezpośrednio przełożonego, który bez rozprawy rozstrzyga ostatecznie.

Art. 34.

Obok kar za przestępstwa, przewidziane w art. 19, 21—24, należy orzec solidarny wszystkich uczestników przestępstwa obowiązek zapłaty na rzecz Skar-

---

przewiduje w art. 33 konfiskatę wartości przedmiotu, do którego przestępstwo się odnosi, jedynie alternatywnie. (K. 115/21).

Tezy do art. 34.

Art. 34 ustawy o zwalczaniu lichwy wojennej z 2 lipca 1920 r. upoważnia do nałożenia na uczestników przestępstwa obowiązku zapłaty na rzecz skarbu pań-

bu Państwa kwoty, odpowiadającej wysokości nieprawnej korzyści, uzyskanej z przestępstwa.

Można również nałożyć solidarny obowiązek zapłaty kwoty, wymienionej w ustępie poprzedzającym, na osoby, nie będące uczestnikami przestępstwa, jeśli nieprawna korzyść z czynu im przypadła. To samo tyczy się tych, którzy od osób wymienionych w ustępie 1 i 2 po dniu popełnienia przestępstwa otrzymali korzyść majątkową, jeśli dowiedzionem będzie, że osoby te w czasie nabycia korzyści o zamiarze ukrycia majątku wiedziały lub z zachodzących okoliczności tego domniemywać się musiały, lub gdy korzyść taką jako darowiznę lub spadek otrzymały; to samo odnosi się do każdego dalszego nabywcy korzyści majątkowej.

W wypadkach, przewidzianych w ust. 2 i 3, obowiązek zapłaty ograniczony będzie do wysokości otrzymanych korzyści według wartości w chwili otrzymania; jeśli korzyść otrzymano jako darowiznę, na-

---

stwa kwoty, odpowiadającej wysokości nieprawnej korzyści, z przestępstwa uzyskanej, a więc nie zawsze całej korzyści. (K. 115/21).

2. Art. 34 ustawy z 2 lipca 1920 r. nie dotyczy odszkodowania Skarbu za straty, lecz przewiduje dla pewnych przestępstw karę dodatkową, w postaci zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kwoty, odpowiadającej nieprawemu zyskowi z czynności lichwiarskich, choćby bez żadnej szkody dla Skarbu popełnionych. (K. 2011/20).

3. Swoisty przepis art. 34 w niczem nie tamuje i nie uszczupla ogólnego prawa pokrzywdzonych do odszkodowania z mocy art. 1382 kc. i art. 6 i 7 U. P. K. (K. 2011/20).

bywca w dobrej wierze odpowiada do wysokości istniejącego jeszcze wzbogacenia.

Gdy uzyskana korzyść jest nieznaczną, można pominąć stosowanie niniejszego artykułu.

Art. 35.

W wypadku, przewidzianym w ust. 1 poprzedzającego artykułu, należy w razie niemożności ściągnięcia kwoty, przypadającej na rzecz Skarbu, stosować odpowiednio przepis art. 41.

Gdy zachodzą trudności zastosowania postanowień art. 34, ust. 2 i 3, należy, nie wstrzymując wyrokowania, zastosować następnie odpowiedni przepis art. 37.

Art. 36.

Osoby, względem których zachodzi odpowiedzialność, przewidziana w art. 34, ust. 2 i 3, wezwać należy do rozprawy, o ile to jest możliwe; niestawienie ich nie przeszkadza orzeczeniu ich odpowiedzialności.

Są one uprawnione osobiście lub przez pełnomocnika wskazywać sądowi okoliczności, ważne do oceny ich odpowiedzialności i czynić odpowiednie wnioski, tudzież żądać w tej mierze rozstrzygnięcia sądu wyższej instancji według przepisów o zaskarżeniu wyroków co do kary.

Do postępowania stosować należy odpowiednio przepisy o postępowaniu karnem.

Art. 37.

Gdy ściganie winnego nie da się skutecznie, można, nie stosując art. 32, ust. 2 i 35 ust. 1, orzec samoistnie konfiskatę przedmiotów, do których przestępstwo się odnosi, lub konfiskatę wartości (art. 33), jakoteż postąpić w myśl art. 34.

Do powzięcia uchwały (decyzji) powołany jest Sąd, który byłby właściwy do osądzenia przestępstwa w pierwszej instancji; przed powzięciem uchwały (decyzji) należy przeprowadzić potrzebne dochodzenia, nie wyłączając przesłuchań pod przysięgą przez sędziów śledczych lub sędziów pokoju (powiatowych).

Uchwałę (decyzję) powziąć należy bez rozprawy; należy jednak uprzednio w miarę możliwości dać sposobność interesowanym złożenia wyjaśnień i poczynienia wniosków osobiście lub przez pełnomocnika.

Od uchwały (decyzji) służy w ciągu dni 14 po doręczeniu zażalenia do sądu bezpośrednio przełożonego, który rozstrzyga ostatecznie przy odpowiednim zastosowaniu przepisu ust. 2 i 3 niniejszego artykułu..

Art. 38.

W razie skazania za przestępstwa, przewidziane w art. 24, 25 i 26, ust. 2, na karę ciężkiego więzienia (domu karnego) lub karę śmierci, można orzec na rzecz Skarbu Państwa konfiskatę całego majątku skazanego, nabytego do dnia prawomocności wyroku.

Odnosnie do tego majątku postąpić należy, jak ze spadkiem bezdziedzicznym.

Od konfiskaty wolne są niezbędne ruchomości, tudzież gotówka, potrzebna do utrzymania przez czas trzech miesięcy skazanego, tudzież osób, które on z mocy ustawy ma obowiązek utrzymywać.

Sędzia karny ogranicza się do orzeczenia konfiskaty majątku, nie oznaczając przedmiotów, tej konfiskacie ulegających lub od niej wolnych.

Gdy orzeka się konfiskatę całego majątku, wówczas wymierzenie grzywny, tudzież orzeczenie konfiskaty wartości (art. 33) lub postąpienie w myśl ust. 1, art. 34 odnośnie do takiego skazanego, jest niedopuszczalne.

Art. 39.

Z powodu przestępstw, wymienionych w artykule poprzedzającym, należy zarządzić na wniosek prokuratora, odnośnie do majątku winnego, ostrzeżenie hipoteczne (adnotację), o wdrożeniu postępowania karnego, a odnośnie do majątku niehipotecznego i ruchomego zabezpieczyć konfiskatę, stosując w tej mierze odpowiednie przepisy prawa cywilnego (zabezpieczenie, tymczasowe zarządzenie).

Do postępowania stosować należy odpowiednio art. 37, ust. 2—4.

Art. 40.

Konfiskata, orzeczona w myśl art. 38, uprawnia Skarb Państwa do żądania w drodze postępowania cywilnego uznania bezskuteczności:

1) darowizn, uczynionych przez skazanego po

dniu popełnienia przestępstwa i w ciągu roku przed tymże dniem;

- 2) odpłatnego przeniesienia majątku, dokonanego przez skazanego po dniu popełnienia przestępstwa i w ciągu trzech miesięcy przed tymże dniem na rzecz krewnych linii wstępnej lub zstępnej bez ograniczenia, tudzież krewnych bocznych do czwartego, zaś powinowatych do drugiego stopnia, żony, dzieci przybranych, osób wziętych na wychowanie, tudzież osób, z którymi skazany pozostawał w związku poza-mażeńskim, chyba, że osoby te udowodnią, że w chwili nabycia majątku o zamiarze skazanego uchylenia majątku z pod konfiskaty nie wiedziały, ani z zachodzących okoliczności tego domniemywać się nie mogły; nie stanowi różnicy, czy chodzi o pokrewieństwo ślubne, czy naturalne i czy związek małżeński, uzasadniający powinowactwo, nadal istnieje;
- 3) wszelkiego przeniesienia majątku, jeśli wykazaniem będzie, że osoby nabywające o zamiarze skazanego uchylenia majątku z pod konfiskaty wiedziały lub z zachodzących okoliczności tego domniemywać się musiały.

W wypadku p. 2—3 obowiązany do zwrotu majątku odpowiada, jak posiadacz w złej wierze, to samo, tyczy się darowizn, zdziałanych na rzecz osób, wymienionych w p. 2, jeśli darowiznę zdziałano w czasie, w tymże p. 2 określonym.

To samo tyczy się dalszych nabywców, którzy:

- 1) nabyli majątek od osób, wymienionych w p. 2,

jeśli sami, względem skazanego, pozostają w stosunku, określonym w tymże p. 2;

- 2) majątek, wymieniony w p. 1—3, nabyli od zobowiązanego do zwrotu drogą spadku lub darowizny. Jeśli korzyść otrzymano jako darowiznę, nabywca odpowiada do wysokości istniejącego jeszcze wzbogacenia, chyba, że wiedział o okolicznościach, wymienionych w p. 2, lub zamierze skazanego uchylenia majątku z pod konfiskaty.

Ządanie uznania bezskuteczności, odnosić się może jedynie do majątku, ulegającego konfiskacie; w żadnym wypadku Skarb Państwa nie jest obowiązany do zwrotu zapłaty lub świadczeń wzajemnych, które skazany lub dalszy pozbywca otrzymał z mocy aktu odpłatnego.

Art. 41.

Grzywna, zamiéniona będzie na wypadek niemożności jej ściągnięcia na areszt według słusznego uznania sędziego, jednak na czas nie dłuższy, niż 3 miesiące.

Na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, o-

Tezy do art. 41.

Zmiana wymierzonej oskarżonemu kary pieniężnej, w razie nieuiszczenia, na siedm miesięcy aresztu, stanowi pogwałcenie cz. 2, art. 41 ustawy o lichwie, która karę pieniężną, w razie jej niezapłacenia, zastępuje aresztem, tylko gdy kara ta jest samodzielna, jeżeli zaś grzywna jest karą dodatkową obok kary więzienia, natenczas zastąpić ją należy nie aresztem, lecz stosownem przedłużeniem kary więzienia. (K. 2060/1920).

rzeczonej obok kary pozbawienia wolności, należy orzec przedłużenie tej kary według słusznego uznania sędziego, nie przekraczając jednak jej najwyższego wymiaru, przewidzianego za dane przestępstwo.

Jeżeli jednak ustawa przewiduje jako najsurowszą karę, pozbawienie wolności nie ponad 6 miesięcy, przedłużenie nastąpić może; kara zastępcza nie może jednak w połączeniu z orzeczoną karą pozbawienia wolności przekraczać podwójnego najwyższego wymiaru tejże kary przewidzianego za dane przestępstwo.

Art. 42.

Grzywny, konfiskaty, kwoty stanowiące konfiskatę wartości (art. 33, 37), tudzież odpowiedzialność, przewidziana w art. 34 (37), obciążają majątek spadkowy.

Grzywny wpływają do Skarbu Państwa.

Art. 43.

Ze skazaniem w myśl ustawy niniejszej za przestępstwa, przewidziane w art. 19, 21—25 i 26 ust. 2, na karę więzienia (art. 3, ust. 3 przepisów przechodnich z 7 sierpnia 1917 r. do kodeksu karnego z 1903 r.), połączone są ograniczenia praw, przewidziane w art. 30 kod. kar. ros. z 1903 r.

W byłej dzielnicy austriackiej ze skazaniem za występki i przekroczenia, wymienione w ustępie poprzedzającym, łączą się te same skutki, co ze skazaniem za przekroczeniem oszustwa.

W byłej dzielnicy pruskiej można w tych wypad-

kach orzec utratę obywatelskich praw honorowych; w wypadkach zbrodni orzeczenie takie winno zawsze nastąpić.

(Ustęp 4 uchylony).

Przepisy dotyczące właściwości i postępowania.

Art. 44.

Przestępstwa, przewidziane w art. 16, 18, 19, 21—27, należą do właściwości sądów.

W wypadkach, w których przepisy o postępowaniu karnem przewidują zasięgnięcie opinii znawców, winien sąd lub Urząd walki z lichwą zasięgnąć z urzędu lub na wniosek stron z dania Komisji dla badania cen i zysków.

(Ustęp 3 uchylony).

Art. 45—51.

Uchylony.

Tezy do art. 44.

1. Do spraw o lichwę wojenną może mieć zastosowanie postępowanie uproszczone (jednoosobowe) w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie. (K. 747/22).

2. Art. 44 ustawy z 2 lipca 1920 r. nakazuje zasięgnięcie opinii Komisji do badania cen i zysków jedynie w razach, gdy obowiązujące przepisy postępowania przewidują zasięgnięcie opinii znawców, skoro więc w terminie przepisany w art. 557 i 560 U. P. K. strony takiego wniosku nie postawiły, zasięgnięcie opinii rzeczowej komisji zależy całkowicie od swobodnego uznania sądu i przeto postąpienie sądu w tej mierze nie ulega sprawdzeniu w drodze kasacji. (K. 918/1921).

Art. 52.

W byłej dzielnicy rosyjskiej:

- 1) sprawy o występki, przewidziane w art. 16, 18, 19, ust. 1, w art. 21, 22 i 23, o ile wymierzyć należy karę w myśl ust. 1, art. 19, w art. 25, ust. 2, 27, należą do właściwości Sądów poko-

Tezy do art. 52.

1. Wyrok w sprawie o lichwę wojenną, wydany w Sądzie Okręgowym w postępowaniu uproszczonym jedno razowo jest ostateczny i ulega tylko zaskarżeniu kasacyjnemu. (K. 841/22).

2. Akty dochodzenia policyjnego i prokuratorskiego w sprawach o lichwę wojenną, mogą być odczytane na rozprawie głównej tylko w razie koniecznej potrzeby. (K. 841/22).

3. Odczytanie takich protokołów bez ustalenia okoliczności, uprawniających do takiego odczytania, stanowi istotną obrazę zasad postępowania sądowego. (K. 841/22).

4. Wyrok w sprawie o przestępstwo, ścigane z ustawy z 2 lipca 1920 r., wydany w komplecie sędziego i dwu ławników, nie posiada mocy orzeczenia sądowego. a przeto nie może służyć za podstawę do merytorycznego rozpoznania przez instancję apelacyjną. (K. 1138/21).

5. Sprawy o lichwę wojenną mogą się toczyć w trybie postępowania uproszczonego. (K. 1468/22).

6. Wyroku w sprawie, podpadającej pod ustawę z 2 lipca 1920 r., lecz wydanego przez sąd okręgowy w komplecie zwyczajnym, nie można uważać za wydany w trybie szczególnym wyrok ostateczny, podlegający w zaskarżeniu w drodze kasacji. (K. 313/21).

7. Do spraw o pokątne gorzelnictwo, ściganych wy łącznie z ustawy akcyzowej, szczególna procedura karna, przepisana w art. 52 ustawy z 2 lipca 1920 r. nie może mieć zastosowania. (K. 1139/21).

8. Wyrok sądu okręgowego, wydany w trybie art. 52 ustawy o lichwie, w sprawie o czyn, nie podpadają-

ju; w sprawach tych nie stosują się ograniczenia, przewidziane w części 2, art. 2 przepisów przechodnich do ustawy postępowania karnego z 7 sierpnia 1917 r.;

- 2) W sprawach o przestępstwa, przewidziane w ustawie niniejszej, śledztwo wstępne zarządzić można jedynie w wypadkach wyjątkowych; celem stwierdzenia, czy istnieje dostateczne podejrzenie do wniesienia oskarżenia, może prokurator przeprowadzić niezbędne dochodzenia, zwracając się także do sędziów śledczych i sędziów pokoju o przedsięwzięcie szczególnych czynności śledczych, a w miarę potrzeby przesłuchań pod przysięgą;

---

cy pod tę ustawę, nie jest ostateczny i ulega zaskarżeniu w drodze apelacji. (K. 1139/1).

9. Zawarty w p. 13 przepis o stosowaniu aresztu jako bezwzględneho środka zapobiegawczego, jest stanowczy i usuwa w tym przedmiocie dowolne uznanie władz sądowych. (K. 2175/1920).

10. Zastosowany w myśl art. 53. ust. o zwalczaniu lichwy wojennej, areszt, jako bezwzględny środek zapobiegawczy, nie może być także w b. dzielnicy austrjackiej uchylony za kaucją. (K. 710/22).

11. Wniosek prokuratora o zarządzenie rozprawy głównej w myśl ust. 4, art. 52, powinien zawierać określenie cech zarzuconego czynu. (K. 1602/21).

12. W myśl ust. 8, art. 52 ustawy z 2 lipca 1920 r. odczytanie na rozprawie głównej z akt dochodzenia zeznań świadków i biegłych, nastąpić może jedynie w wypadkach koniecznej potrzeby, t. j. w tych razach, w których z mocy art. 626, 627 U. P. K. dopuszczalne jest odczytanie zeznań świadków i biegłych z akt śledztwa wstępnego. (K. 189/21).

Ustawa o zwalczaniu lichwy wojennej

**Biblioteka Wydziału Prawa
i Administracji
Uniwersytetu Wrocławskiego
im. Bolesława Bieruta**

- 3) jako środek zapobiegawczy stosowany być może areszt lub środek łagodniejszy; odnośnie do środków zapobiegawczych należy w toku dochodzeń prokuratorskich stosować odpowiednio przepisy o środkach zapobiegawczych w toku śledztwa wstępnego, zwracając się w tej mierze do właściwego sędziego śledczego;
- 4) akt oskarżenia zastąpiony być może wnioskiem o zarządzenie rozprawy; wniosek winien zawierać okoliczności, wymienione w art. 520, ust. 1—3 i 5 u. p. k. tudzież wymienienia osób, które do rozprawy wezwać należy;
- 5) terminy przewidziane w art. 557, 560 i 575 u. p. k. skraca się do dni trzech;
- 6) oskarżonemu nie służy zażalenie, przewidziane w art. 527 u. p. k.;
- 7) jeśli zachodzi obawa uchylenia się świadków lub biegłych od stawienia, można zabezpieczyć ich przybycie, wydając władzom policyjnym zlecenie czuwania nad stawieniem się tych osób do sądu; osoby wezwane można każdej chwili do rozprawy przymusowo sprowadzić;
- 8) w razie koniecznej potrzeby, mogą być odczytane akta dochodzeń;
- 9) ogłoszenie wyroku motywowanego winno nastąpić w ciągu dni siedmiu po ogłoszeniu sentencji;
- 10) wyroki sądów okręgowych są ostateczne i mogą być zaskarżone jedynie przy odpowiednim

zastosowaniu przepisów o zaskarżeniu wyroków w drodze kasacji;

- 11) wyroki sądów okręgowych, wyrokujących w drugiej instancji, są prawomocne;
- 12) termin do wniesienia apelacji i kasacji wynosi dni 8;
- 13) względem osób, skazanych nieprawomocnie na karę pozbawienia wolności przynajmniej przez trzy miesiące, należy stosować areszt jako bezwzględny środek zapobiegawczy;
- 14) przedmioty, mogące ulec konfiskacie, należy jeszcze w toku postępowania sprzedać, jeśli dalsze przechowanie tych przedmiotów mogłoby je narazić na zepsucie; w toku postępowania sądowego sprzedaż zarządzi sąd (prokurator w toku dochodzeń prokuratorskich), zresztą władze administracyjne I-ej instancji; przeciw zarządzeniom nie ma zażalenia; cenę sprzedaży oznaczy władza, powołana do zarządzenia sprzedaży, po wysłuchaniu znawców; uzyskana cena wstępuje w miejsce przedmiotu.
- 15) W toku postępowania sądowego można zarządzić sprzedać przedmiotów powszedniego użytku, mogących ulec konfiskacie, jeśli dłuższe wycofanie ich z obiegu utrudnić może zaopatrzenie ludności w owe przedmioty; decyzja sędziego śledczego, powzięta w toku śledztwa wstępnego, ulega wykonaniu po prawomocności; termin jej zaskarżenia wynosi 3 dni; decyzja sądu okręgowego nie ulega w żadnym wypadku zaskarżeniu.

Art. 53.

W byłej dzielnicy austriackiej:

- 1) należy stosować odpowiednio przepisy p. 2, 3, 7, 13, 14, 15 poprzedzającego artykułu;
- 2) akt oskarżenia zastąpić można wnioskiem o zarządzenie rozprawy głównej; wniosek zawierać winien okoliczności, wymienione w § 207, p. 1—4 p. k., przytoczenie środków dowodowych, których prokurator zamierza użyć i przytoczenie osób, które do rozprawy wezwać należy;
- 3) sprzeciw przeciw aktowi oskarżenia jest niedopuszczalny;
- 4) odwołanie od kary jest dopuszczalne bez względu na to, czy nadzwyczajne złagodzenie kary nastąpiło lub nie nastąpiło.

Postanowienia przechodnie.**Art. 54.**

Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą: dekret z 5 grudnia 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 19, poz. 50), tudzież dekret z 11 stycznia

Tezy do art. 54.

1. Dla wymierzenia kary za pędzenie spirytusu, dokonane przed wejściem w życie ustawy lipcowej, bądź z dekretu 30 stycznia 1919 r., bądź art. 26 ustawy lipcowej, sąd winien przedewszystkiem stwierdzić, że dany czyn podpada i pod ów dekret i pod art. 26, i dopiero po takim stwierdzeniu przystępuje do wymierzania kary na mocy ustawy łagodniejszej. (K. 87/21).

1919 r. (Dz. Pr. Nr. 7, poz. 109), obowiązujące w byłej dzielnicy austriackiej rozp. ces. z 24 marca 1917 r. (Dz. p. p. Nr. 131), tudzież rozporządzenie Tymczasowego Komitetu Rządzącego we Lwowie z 27 grudnia 1918 r. o zwalczaniu lichwy towarowej i lichwy robocizny (Gazeta Lwowska Nr. 4/19) wreszcie dekret z 30 stycznia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 11, poz. 130) i przepisy byłej dzielnicy austriackiej, dotyczące karania przez władze i sądy skarbowe potajemnego wyrobu płynów wysokokowych z przedmiotów, wymienionych w art. 26.

Do przestępstw, popełnionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosować należy przepisy dotychczas obowiązujące, o ile nie są surowsze; przepisy ustawy niniejszej, dotyczące trybu postępowania, będą do tych spraw zastosowane, chyba że wyrok pierwszej instancji zapadł przed dniem wejścia w życie tej ustawy.

Art. 55—56.

Uchylony.

Art. 57.

Rada Ministrów na wniosek właściwych ministrów, może w miarę potrzeby, a najdalej do dnia 1 kwietnia 1923 r. wprowadzić w życie ustawę niniejszą w miejsce rozporządzenia Rady Związkowej z d. 8 maja 1918

---

2. Na mocy art. 4 ustawy z 31 lipca 1919 r. ustawa z 2 lipca 1920 r. jako ogłoszona w nrze 67, Dz. U. w dniu 4 sierpnia 1921 r., weszła w życie dnia 18 sierpnia 1920 r. (K. 2083/20).

r. (Dz. Pr. P. str. 395), tudzież innych przepisów uchylonych niniejszą ustawą, bądź odrazu na całym obszarze b. dzielnicy pruskiej, bądź na poszczególnych jej obszarach, bądź w całej osnowie, bądź częściowo oznaczając dzień, w którym niniejsza ustawa, względnie jej część, wchodzi w życie; określi przepisy, dotyczące właściwości sądów, powołanych do orzekania w sprawach o przestępstwa przewidziane w ustawie niniejszej, tudzież określi tryb postępowania.

Rada Ministrów może przed wprowadzeniem niniejszej ustawy w owej dzielnicy, wydać w drodze rozporządzenia przepisy, dotyczące trybu postępowania sądowego w sprawach o przestępstwa nadmiernego podnoszenia cen i lichwy wojennej.

Artykuły końcowe ustawy z 5 sierpnia 1922 r.

Art. 14.

Rozporządzenia wydane na zasadzie art. 2 Ustawy z 2 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. 67, poz. 449) i przepisów dawniejszych w tym przedmiocie, zachowują nadal moc prawną, o ile mogłyby być wydane na zasadzie art. 2 niniejszej ustawy — a to aż do czasu ich uchylecia w sposób, przewidziany w art. 2 i 3 niniejszej ustawy; przekroczenia tych rozporządzeń będą karane w sposób, określony dotychczasowymi przepisami (z zastosowaniem jednak art. 5 niniejszą ustawą nie jest zastrzeżony właściwością sądów).

Art. 15.

Do przestępstw, popełnionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, należy stosować przepisy karzące, obowiązujące dotychczas, o ile nie są surowsze.

Postępowanie karne o przestępstwa, przewidziane w art. 15 i 17 oraz w art. 19 Ustawy z 2 lipca 1920 r., o ile one nie ulegają karze według art. 19 w brzmieniu ustalonym art. 7 niniejszej ustawy, umarza się, tudzież darowuje się kary, orzeczone za nie prawomocnie, o ile nie są wykonane i jednocześnie ustają też skutki prawno-sądowego skazania za te przestępstwa; w celu ustalenia warunków umorzenia postępowania karnego lub darowania kary za przestępstwa, przewidziane w art. 19 Ustawy z 2 lipca 1920 r. można przeprowadzić stosowne dochodzenia, stosując odpowiednio art. 8 i 14 ustawy z 24 maja 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 261).

Art. 16.

Sprawy o wykroczenia, przewidziane w art. 4 Ustawy z 2 lipca 1920 r. przekazać należy z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy właściwym władzom administracyjnym, pierwszej lub drugiej instancji; w sprawach tych, o ile nie są prawomocnie ukończone, służy odwołanie się do sądu w myśl art. 5 niniejszej ustawy.

Art. 17.

W sprawach, w których przed wejściem w życie niniejszej ustawy wydano nakaz karny, należy postę-

powanie ukończyć, stosując nadal postanowienia art. 45—51 ustawy z 2 lipca 1920 r. z tą zmianą, że sprzeciw wnieść można bądź do władzy administracyjnej pierwszej instancji, bądź do sądu powołanego do orzekania w sprawie; prawomocne nakazy karne wykona właściwa władza administracyjna.

Art. 18.

Wykonanie tej ustawy powierza się Ministrom Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Przemysłu i Handlu.

Art. 19.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.¹

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 22 maja 1922 r. o przekazaniu Ministrowi Spraw Wewnętrznych prawa do wydawania zarządzeń o obowiązku posiadania przez właścicieli przedsiębiorstw handlowych faktur, uwidaczniania cen na artykuły pierwszej potrzeby oraz przedstawiania cenników władzom administracyjnym.

(Dz. U. R. P. 1922, Nr. 43, poz. 361).

Na zasadzie art. 2 i 3 ustawy z 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej oraz ustawy z 17 grudnia 1921 r. w przedmiocie przekazania czynności Mi-

---

¹ Ustęp 2, art. 19 uchylony został Rozp. Rady Ministrów z 12 grudnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 1, poz. 1).

nisterstwa Apropowizacji (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 774) zarządza się co następuje:

§ 1.

Przekazuje się Ministrowi Spraw Wewnętrznych prawo do wydawania zarządzeń w zakresie:

- a) obowiązku posiadania i przedstawiania przez właścicieli przedsiębiorstw handlowych, na żądanie uprawnionych władz, oryginalnych faktur zakupu artykułów pierwszej potrzeby;
- b) przymusu uwidoczniania cen na artykuły pierwszej potrzeby w przedsiębiorstwach sprzedaży, względnie spożycia;
- c) obowiązku przedstawiania cenników władzom administracyjnym I-ej instancji, ewentualnie okręgowym urządzą walki z lichwą.

§ 2.

Zarządzenia, wymienione w § 1 Minister Spraw Wewnętrznych, w miarę zmiany warunków, wywołujących potrzebę ich wydania, może uchylać własną władzą.

§ 3.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1922 r.

o rozciągnięciu mocy obowiązującej przepisów ustawy z 2 lipca 1920 r., o zwalczaniu lichwy wojennej w brzmieniu ustawy z 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej na Województwo Poznańskie i Pomorskie.

(Dz. U. 1923 r. Nr. 1, poz. 1).

Na mocy art. 57 ustawy z 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 449) w brzmieniu art. 13 ustawy z 5 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 618) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Moc obowiązującą ustawy z 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej ze zmianami wprowadzonymi ustawą z 5 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 618) rozciąga się na obszar Województw: Poznańskiego i Pomorskiego.

§ 2.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrom: Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu.

§ 3.

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia. Z dniem tym tracą moc obowiązującą: rozpo-

ządzenie rady związkowej niemieckiej z 8 maja 1918 r. (Dz. P. P. str. 395), rozporządzenie Rady Ministrów z 9 sierpnia 1921 r. w sprawie wprowadzenia niektórych postanowień ustawy z 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej na obszar b. dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 467) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z 12 grudnia 1921 r. w przedmiocie wprowadzenia niektórych postanowień ustawy z 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej na obszarze b. dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 736).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 1923 r.

o tępieniu nadużyć handlu pośredniczącego przedmiotami powszedniego użytku.

(Dz. U. R. P. 1923 r., Nr. 5, poz. 36).

Na zasadzie art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 449) w brzmieniu ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z d. 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 618) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Zakazuje się wykupowania celem dalszej odsprzedaży przedmiotów powszedniego użytku:

- a) na ulicach miasta, o ile nie stosuje się art. 18, ustawy o zwalczaniu lichwy wojennej;

- b) na targach, w godzinach, przeznaczonych zarządzeniem władz, uprawnionych do wydawania takich zarządzeń, dla bezpośredniego zaopatrzenia się spożywców.

§ 2.

Zakazuje się skupowania na wsi od producentów rolnych przedmiotów powszedniego użytku, celem dalszej odsprzedaży, przez osoby do handlu na podstawie świadectw przemysłowych nieuprawnione i nie posiadające własnych miejsc sprzedaży w miastach, lub uprawnień do handlu domoksiążnego.

§ 3.

Niestosowanie się do postanowień niniejszego rozporządzenia lub zarządzeń wydanych na jego podstawie, karane będzie w drodze administracyjnej w myśl art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 449) w brzmieniu ustawy z 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 618) aresztem do 3 miesięcy i grzywną do miliona marek łącznie lub jedną z tych kar.

§ 4.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości Skarbu oraz Przemysłu i Handlu.

§ 5.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

*Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych
z dnia 20 lutego 1923 r.*

*w sprawie obowiązku posiadaczy przedsiębiorstw
sprzedaży ujawniania cen przedmiotów powszednie-
go użytku, sporządzania faktur przy zawieraniu in-
teresów i przedstawianie ich na żądanie władzy.*

(Dz. U. R. P. 1923 r., Nr. 22, poz. 139).

Na mocy art. 14 ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 618) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 361) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Posiadacze składów, sklepów, handlów, restauracyj, cukierni i wogóle wszelkiego rodzaju przedsiębiorstw sprzedaży przedmiotów powszedniego użytku, obowiązani są wywiesić w lokalach tych przedsiębiorstw cenniki na wszelkie bez wyjątku przedmioty powszedniego użytku przeznaczone na sprzedaż, a nadto ujawnione ceny bezpośrednio na odnośnych przedmiotach.

§ 2.

Cenniki winny być wywieszane, względnie umieszczone na miejscu widocznym i dostępnym dla nabywcy, wzgl. spożywcy i zawierać prócz wyszczególnienia towarów i cen, firmę lub nazwisko posiadacza przedsiębiorstwa, jego adres, wreszcie datę sporzą-

dzenia cennika. Władze administracyjne pierwszej instancji wydadzą szczegółowe zarządzenia zarówno co do sposobów i formy sporządzenia i wywieszenia cenników, jak i co do sposobów i formy ujawniania cen na przedmiotach, przeznaczonych do sprzedaży.

§ 3.

Ceny ujawnione na przedmioty powszedniego użytku, winny być zgodne z cenami istotnie pobranymi.

§ 4.

Posiadacze przedsiębiorstw sprzedaży wymienieni w § 1 niniejszego rozporządzenia, wzgl. zatrudnieni przez nich pracownicy, obowiązani są wydawać kupującemu na ich żądanie rachunki na sprzedane przedmioty powszedniego użytku. W rachunkach winny być oznaczone: firma lub nazwisko posiadacza, jego adres, data sprzedaży, jakość i ilość towaru oraz cena, za którą towar był sprzedany.

§ 5.

Posiadacze przedsiębiorstw, zajmujących się sprzedażą przedmiotów powszedniego użytku, obowiązani są posiadać faktury (rachunki) na wszelkie przez nich na sprzedaż nabyte przedmioty powszedniego użytku oraz przedstawiać takowe na żądanie władz.

§ 6.

Winni niestosowania się do postanowień niniejszego rozporządzenia lub zarządzeń, wydanych na jego podstawie, karani będą administracyjnie w myśl art.

4 ustawy z dnia 2 lipca 1920 r. w brzmieniu ustawy z 5 sierpnia 1922 r. aresztem do 3 miesięcy i grzywną do miljona marek lub jedną z tych kar.

§ 7.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia; z tą chwilą rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 lipca 1922 r. w sprawie obowiązku posiadaniu faktur handlowych i uwidoczniania cen, traci moc obowiązującą.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 maja 1923 r.

o ustanowieniu w mieście st. Warszawie oraz w miastach Łodzi i Sosnowcu sądów pokoju dla spraw o lichwę wojenną.

(Dz. Urzędowy Min. Spraw. z 1923 r., Nr. 10, poz. 35).

Na zasadzie cz. 2 art. 36 U. P. K. (w brzmieniu według ustawy z dnia 25 lutego 1921 r. Dz. U. R. P. Nr. 30) zarządza się, co następuje:

§ 1.

W mieście Warszawie oraz w miastach: Łodzi i Sosnowcu ustanawia się po jednym sądzie pokoju, których właściwość rozciąga się na wszystkie sprawy karne, przewidziane w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej, do których osądzenia byłby właściwy jeden z sądów pokoju tych miast.

§ 2.

Właściwość sądów pokoju, wymienionych w § 1, nie dotyczy spraw, które przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wpłynęły do innych sądów pokoju.

§ 3.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1923 r.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 sierpnia 1923 r.

w przedmiocie przekazania Ministrowi Spraw Wewnętrznych prawa do wydawania rozporządzeń w zakresie magazynowania i ujawniania zapasów przedmiotów powszedniego użytku.

(Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 714).

Na zasadzie art. 2 i 3 ustawy z 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 449) w brzmieniu ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 618) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Ministrowi Spraw Wewnętrznych przekazuje się prawo do wydawania rozporządzeń w zakresie magazynowania i ujawniania zapasów przedmiotów powszedniego użytku.

§ 2.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

§ 3.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Dekret w sprawie uregulowania produkcji spirytusu z d. 30 stycznia 1919 r. (Dz. Praw Nr. 11, poz. 130).

1) Wszelkie zezwolenia, wydane dotychczas na pędzenie okowity lub spirytusu, tracą swą moc obowiązującą. Zezwolenie na uruchomienie gorzelnii wydaje Ministerstwo Skarbu za zgodą Ministerstwa Aproprowizacji.

2) Właściciele gorzelnii wzgl. urządzeń gorzelnianych lub ich dzierżawcy, w których był potajemnie pędzony spirytus, podlegają karze: ciężkiego więzienia od roku do lat 5 łącznie z karą pieniężną od 5000 marek do 100.000 marek. Całe urządzenie gorzelniane oraz zapasy spirytusu i surowców ulegają konfiskacie na rzecz skarbu.

SPIS RZECZY:

	Str
1. Ustawa z 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej w brzmieniu według ustawy z 5 sierpnia 1922 r.	5—37
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z 22 maja 1922 r. o przekazaniu Ministrowi Spraw Wewnętrznych prawa do wydawania zarządzeń w obowiązku posiadania przez właścicieli przedsiębiorstw handlowych faktur, uwidaczniania cen na artykuły pierwszej potrzeby oraz przedstawiania cenników władzom administracyjnym .	40—41
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z 21 grudnia 1922 r. o rozciągnięciu mocy obowiązującej przepisów ustawy z 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej w brzmieniu ustawy z 5 sierpnia 1922 r. na Województwo Poznańskie i Pomorskie	42—43
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z 11 stycznia 1923 r. o tępieniu nadużyć handlu pośredniczącego przedmiotami powszedniego użytku .	43—44
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 20 lutego 1923 r. w sprawie obowiązku posiadaczy przedsiębiorstw sprzedaży ujawniania cen przedmiotów powszedniego użytku, sporządzania faktur przy zawieraniu interesów i przedstawianie ich na żądanie władzy . . .	44—47

	Str.
6. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 11 maja 1923 r. o ustanowieniu w mieście stoł. Warszawie oraz w miastach Łodzi i Sosnowcu sądów pokoju dla spraw o lichwę wojenną	47—48
7 Rozporządzenie Rady Ministrów z 30 sierpnia 1923 r. w przedmiocie przekazania Ministrowi Spraw Wewnętrznych prawa do wydawania rozporządzeń w zakresie magazynowania i ujawniania zapasów przedmiotów powszedniego użytku	48—49
8. Dekret w sprawie uregulowania produkcji spirytusu z d. 30 stycznia 1919 r.	49

HOESICKA
OBOWIĄZUJĄCYCH

W najbli

1. **Konstytucja Rze**
2. **Prawa cudzozier**
3. **Prawo cywilne**
Kresach Wsch
4. **Ustawa o Najwyższym Trybunałem**
nym, oprac. Jan Sawicki, I Prez. Tryb. Adm.
5. **Kodeks handlowy obowiązujący w Kongresówce**,
oprac. Czesław Poznański
6. **Ustawa cywilna obow. w Małopolsce**,
opracował Józef Willaume, Sędzia
7. **Ustawa Karno obow. w Małopolsce**,
oprac. J. Przeworski, Adwokat
8. **Ustawy Karne dodatkowe obowiązujące w Małopolsce**, oprac. Lorenc, Sędzia
9. **Ustawa o postępowaniu Karnem obow. w Małopolsce**, oprac. K. Angerman, Sędzia
10. **Ustawa postępowania sądowego cywilnego obow. w Małopolsce**, oprac. Józef Willaume, Sędzia
11. **Ustawa o stowarzyszeniach i zgromadzeniach**,
oprac Dr. E. Breiter, Adwokat
12. **Ustawa o podatku majątkowym**,
oprac Dr. R. Langrod, Adwokat
13. **Ustawa o zwalczaniu lichwy wojennej**,
oprac. Dr. S. Gelernter, prokurator
14. **Zbiór ustaw i przepisów agrarnych**,
oprac. J. Kaczkowski i F. Brodowski
15. **Ustawa o współdzielniach**, opr. R. Jackowski, Sędzia
16. **Ustawa o państw. służbie cywilnej**,
oprac Wł. Hekajło
17. **Ustawa o ochronie lokatorów**
oprac. Dr. S. Gelernter, prokurator
18. **Ustawa wodna**, oprac. Z. Nagórski, Adwokat
19. **Ustawodawstwo robotnicze**, oprac. Ed. Lipiński
20. **Ustawodawstwo sanitarne**,
oprac. Dr. Tad. Hilarowicz

Dalsze tomy w przygotowaniu.

UNIwersytet WROCLAWSKI
Biblioteka Wydziału Prawa

12065

W.Z.Gráf, Zakł. Gł. Zam. 633/G 10000